

van buiten af invloed uitoefenen. Daartegen kan de geneeskundige stand zich verdedigen door steeds verbeterde en voortgezette opleiding. Maar hij aarzelde niet, ook inwendige oorzaken van verval op te noemen en daartoe rekende hij de hier en daar ook tot de geneeskundigen doorgedrongen geldzucht van onzen tijd. Enkelen benadeelen hun geheelen stand door ongehoorde honorarium-eischen. Dan zijn er (gelukkig weinige, maar één is reeds te veel) artsen, die geneeskundige inrichtingen en sanatoriën exploiteeren, zonder hun optreden als arts scherp gescheiden te houden van hun positie als man van zaken. Ook dit is een groote fout (*Allg. med. Centralz.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

TUBERCULOSE EN RAS.

Geachte Redactie!

Prof. BOLK erkent de juistheid van mijn opmerking, doch gaat de verbeterde cijfers zoodanig groepeeren, dat zij toch schijnen te doen uitkomen een verband tusschen de anthropologische constitutie van de bevolking der verschillende provinciën en de daar heerschende mortaliteit aan tuberculose.

Ditmaal zijn wèl de cijfers juist, maar de groepeeringswijze deugt niet.

De door mij verbeterde cijfers moeten geplaatst worden in de volgorde als in het oorspronkelijke artikel van Prof. BOLK. Men krijgt dan, op dezelfde wijze fractureerende als Prof. BOLK deed, deze groepen van cijfers:

1. 2. 3. 4. — 1. 3. 4. 9; 5. 6. 7. 8. — 5. 2. 6. 11; 9. 10. 11. — 7. 10. 8.

Bij zulk een groot verschil nog een verband tusschen beide verschijnselen aan te nemen, wil mij toch toeschijnen niet geoorloofd te zijn.

Er is echter in mijn artikel (dit *Tijdschrift*, loopende jaargang n°. 2) veel meer waaruit de onjuistheid van de argumenten van Prof. BOLK blijkt. Elk der daarin voorkomende tabellen van III tot VI, bewijzen die onjuistheid. Men vergelijke nog ten overvloede van tabel I de provincie Zeeland, met deel a van tabel VI.

Zeeland met een brunettenpercentage van 40.3 had van 1885—1900 een gemiddelde tuberculosemortaliteit per 10.000 inwoners per jaar van 13.99. De gemeenten langs de noordkust van Groningen, evenals Zeeland op uitsluitend vruchtbaren bodem gelegen, met een gezamenlijke bevolking van ruim 25.000 zielen, dus genoeg om de cijfers te kunnen vertrouwen, hadden, bij een brunettenpercentage van 20.4, een tuberculosemortaliteit van 13.15, dus minder dan Zeeland.

Mij wil het dan ook voorkomen, dat de verklaring, die Prof. BOLK geeft van het groote verschil in tuberculosemortaliteit in de verschillende provinciën van ons land, meer gewrongen is dan de verklaring die ik gaf.

De meening dat de ouderdom van een ras op de tuberculosemortaliteit van dat ras invloed zal uitoefenen, kan daarom evengoed juist zijn.

Maar zullen op het vroeger of later verouderen (of ontaarden is dat niet eigenlijk hetzelfde?) van een ras, niet ook de uitwendige omstandigheden

waaronder dat ras leeft, een belangrijke rol spelen? In elk geval doen ze dat op één der symptomen dier veroudering (ontaarding), op de mortaliteit aan tuberculose.

Uithuizermeeden, 8 Mei 1905.

Hoogachtend,

Uw dw.

S. P. RIETEMA.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Verhooging der Staatsbegroting over 1904.

Door de Regeering is ingediend een wetsontwerp tot verhooging der Staatsbegroting over 1904. Hieruit blijkt, dat ook in 1904 evenals in vorige jaren het geraamde bedrag voor vervoer naar en verpleging in gestichten van arme krankzinnigen niet voldoende is geweest; een gevolg van het steeds toenemend aantal arme krankzinnigen, wier kosten van verpleging ten laste van het Rijk komen. Verhooging van dit bedrag met f 12000.— is noodig.

Ook de post schadeloosstellingen en uitgaven tot wering van besmettelijke ziekten is gebleken te laag geraamd te zijn geweest. Dit is een gevolg van de vele onteigeningen van goederen, die in Rotterdam voornamelijk tengevolge van diphtheritis en febris typhoïdea hebben plaats gehad. Verhooging met f 50000.— is noodig.

BUITENLAND.

BERLIJN. — Kindersterfte. De vereeniging, die zich te Berlijn beijvert het zoogen te bevorderen door vermaning en premiën, en de kunstmatige voeding tracht te verbeteren door streng toezicht op de koemelk-productie en tegemoetkoming der onvermogens en armen in de kosten, kan in haar eerste jaarverslag er op roemen, dat in den heeten zomer van 1904 2000 kinderen minder zijn gestorven dan in de even heete zomers van 1900 en 1901 (*Munch. med. Wochenschr.*).

LUIK. — Internationaal congres voor bedrijfsongevallen. Het voorloopig programma van dit congres, dat van 29 Mei tot 4 Juni a. s. te Luik zal plaats hebben, is verschenen. Er zijn verschillende vragen aan de orde gesteld, waarover een aantal rapporten worden uitgebracht. Deze vragen zijn: 1°. Definitie van een bedrijfsongeval in de verschillende landen met uiteenzetting der voor- en nadeelen; 2°. De mogelijkheid de beroepsziekten te doen opnemen onder de bedrijfsongevallen; 3°. Kan een hernia een bedrijfsongeval zijn; 4°. Bespreking der eerste geneeskundige hulp bij bedrijfsongevallen en de inrichtingen dienend tot definitieve genezing der gevolgen van bedrijfsongevallen; 5°. De gevolgen van verwondingen (nerveuse stoornissen, blijvende invaliditeit); 6°. Simulatie en aggravatie; 7°. Prophylaxis der bedrijfsongevallen.

Omtrent vraag 1 brengt o. a. Dr. KOOPERBERG (Amsterdam) een rapport uit, getiteld: La définition de l'accident du travail considérée au point de vue de la loi hollandaise. Omtrent vraag 3 spreekt Dr. MOSSEL (Groningen):